REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E ARSIMIT
SPORTIT DHE RINISË

INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

PROGRAM ORIENTUES PËR MATURËN SHTETËRORE

LËNDA:

GJUHË GREKE

PROVIM ME ZGJEDHJE (Niveli B2)

Viti shkollor 2017 – 2018

Koordinatore: Ludmilla Stefani, Viola Karapici

1. SYNIMET E PROGRAMIT

Hartimi i këtij programi orientues është bazuar tërësisht në programet e gjuhës greke, të cilat përcaktojnë njohuritë dhe shprehitë e domosdoshme gjuhësore, komunikuese dhe funksionale.

Programi orientues për përgatitjen dhe realizimin e provimit të Maturës Shtetërore për gjuhën greke si provim me zgjedhje, është realizuar si sintezë e njohurive dhe shprehive të fituara gjatë gjithë procesit mësimor në këtë lëndë, si në aspektin tematik ashtu edhe në aspektin gjuhësor (gramatikor, leksikor) dhe funksional.

Programi orientues është hartuar duke pasur parasysh nevojat e nxënësve, zhvillimet e tyre individuale duke u dhënë mundësi për sukses në atë çka i pret.

Ky program synon:

- *të ndihmojë nxënësin maturant në përgatitjen e tij për provimin e gjuhës greke si provim me zgjedhje në nivelin gjuhësor B2, bazuar në nivelet gjuhësore të përcaktuara në Kornizën Evropiane të Gjuhëve;*
- *të ndihmojë mësuesin e lëndës në punën e tij për zbatimin e programit dhe për t'u dhënë orientimet e duhura nxënësve për mënyrën se si të mbështeten në këtë program dhe çfarë duhet të dinë ata për të realizuar me sukses këtë provim përmbyllës të dijeve të tyre në këtë lëndë;*
- *orientimin e vlerësimit që do të përfshijë 2 aftësi kryesore (nga katër aftësi që ka gjuha e huaj'të lexuarit dhe të kuptuarit' dhe 'të shprehurit me shkrim'.) si dhe konceptet gjuhësore, gramatikore dhe funksionale të domosdoshëm për nivelin B2;*
- *të japë orientime për specialistët që merren me hartimin e testeve të Maturës Shtetërore për gjuhën greke si provim me zgjedhje.*

2. UDHËZIME PRAKTIKE MBI PËRDORIMIN E PROGRAMIT

Për përdorimin e këtij programi mësuesi duhet të ketë parasysh specifikën e gjuhës së huaj, ku nxënësi në provim do të përballet me situata të reja ose me pjesë të reja leximi por tematika, gramatika dhe funksionet gjuhësore do të jenë po ato që ka studiuar ndër vite.

Kur flitet për tematikën kryesore në program nxënësit duhet që të kenë njohuri për temat që janë të përfshira në program (*Αθλητισμός, Ελεύθερος χρόνος και ψυχαγωγία, Ταξίδια, Υγεία – Διατροφή – Ενδυμασία, Περιβάλλον, Σύγχρονος τρόπος ζωής, Ανθρώπινα δικαιώματα, Παιδεία - Εκπαίδευση, Τέχνη και Κριτική κλπ.*)

Përsa i përket përdorimit të gjuhës, mësuesi duhet t'i përgatisë nxënësit që të jenë në gjendje të zgjidhin ushtrime mbi aspektet kryesore gramatikore dhe leksikore që ata kanë trajtuar gjatë viteve të shkollës së mesme (*παθητική φωνή, υποτακτική έγκλιση, πλάγιος λόγος, χρόνοι ρημάτων, παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, αντωνυμίες, προθέσεις, σύνδεσμοι·*
Χρήση κατάλληλου λεξιλογίου σχετικά με την ψυχαγωγία, τα χόμπι, το φαγητό, τις γιορτές, τους προορισμούς διακοπών, τα ταξίδια, τις καιρικές συνθήκες, τα περιβαλλοντικά θέματα, την επιστήμη και την τεχνολογία, τη μόδα κτλ) duke dalë nga konteksti i mësimeve ku këto probleme trajtohen. Mësuesi duhet t'i vërë theksin anës praktike të zgjidhjes së ushtrimeve, duke i trajtuar këto ushtrime në forma të ndryshme, herë me tipe ushtrimesh me alternativa, e herë me tipe ushtrimesh të hapura, ku më të spikaturat janë *συμπλήρωση κενών, μετασχηματισμός φράσεων, αντιστοίχιση* etj.

Funksionet gjuhësore duhet të trajtohen në mënyrë sa më të larmishme duke përdorur situata nga të gjitha fushat e jetës por duke ruajtur formatet dhe shprehjet që jepen në tekstet mësimore. Nxënësi duhet të jetë i përgatitur kryesisht për këto nocione gjuhësore:

- *Έκφραση ενδιαφερόντων*
- *Κοινωνικές επαφές*
- *Ανταλλαγή πληροφοριών*
- *Απόψεις και κρίσεις*
- *Έκφραση επιθυμίας, λήψη αποφάσεων, παροχή συμβουλών*
- *Αισθήματα και συναισθήματα*
- *Η πειθώ, αναγνώριση τρόπων πειθούς*

Për sa i përket të shkruarit mësuesi duhet të ushtrojë nxënësit e tij që të dinë të organizojnë forma të ndryshme të të shkruarit si:

- *Email περιγραφικού χαρακτήρα σχετικά με μια ανεπανάληπτη εμπειρία*
- *Σύντομη περίληψη ενός έργου, ιστορίας, βιβλίου κτλ*
- *Αφηγηματική ή περιγραφική επιστολή ή email*
- *Περιγραφή ενός κινηματογραφικού έργου, συναυλίας ή φεστιβάλ*
- *Σύνταξη περιγραφικού ή αποδεικτικού δοκιμίου*
- *Έκφραση προσωπικής γνώμης σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα*

3. AFTËSITË DHE NJOHURITË QË DUHET TË ZOTËROJË NXËNËSI MATURANT PËR TË QENË I PËRGATITUR PËR PROVIMIN E MATURËS ME ZGJEDHJE NË GJUHËN GREKE NË NIVELIN B2.

Nxënësi që do t'i ushtrohet provimit të Maturës me Zgjedhje në gjuhën greke duhet të demonstrojë **aftësitë dhe njohuritë** e tij për çka ka marrë dhe përfituar nga të nxënët në këtë lëndë gjatë viteve të shkollës së mesme. Përshkrimin e kompetencave dhe njohurive po i paraqesim në gjuhën greke pasi nxënësi është njohur me to në portofolin e gjuhëve të huaja ku jepet përshkrimi për çdo nivel gjuhësor.

Në ***Ανάγνωση και Κατανόηση,*** nxënësi duhet të arrijë këto kompetenca dhe njohuri:

Οι μαθητές του επιπέδου B2 πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν ένα άγνωστο κείμενο, σχετικά με το οποίο θα δώσουν απαντήσεις σε ερωτήσεις που θα εξετάζουν την ικανότητα τους στην κατανόηση ενός λογοτεχνικού ή μη λογοτεχνικού αποσπάσματος και την κριτική τους σκέψη.

- *Οι μαθητές πρέπει να κατανοούν το γενικό νόημα ανεξάρτητα από την παρουσία άγνωστων γλωσσικών στοιχείων και να αναγνωρίζουν την πρόθεση και το σκοπό αποσπασμάτων που προέρχονται από εφημερίδες, περιοδικά, επίσημα γράμματα και αναφορές.*
- *Οι μαθητές πρέπει να λαμβάνουν από το κείμενο το κατάλληλο πληροφοριακό υλικό και να διακρίνουν τα κύρια σημεία από τα δευτερεύοντα.*
- *Οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίσουν τη γενική γραμμή της επιχειρηματολογίας ενός κειμένου αλλά όχι απαραίτητα με κάθε λεπτομέρεια.*
- *Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να καταλάβουν την περιγραφή των γεγονότων, συναισθημάτων και επιθυμιών σε προσωπικές επιστολές αρκετά καλά ώστε να αλληλογραφούν με φίλους ή γνωστούς.*
- *Οι μαθητές πρέπει να εμβαθύνουν στο νόημα διάφορων φράσεων και να είναι ικανοί να βρουν τα συνώνυμά τους.*
- *Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να συμπληρώνουν τις λεξιλογικές ασκήσεις σχετικά με το κείμενο.*

Në ***Παραγωγή γραπτού λόγου*** nxënësi duhet të arrijë këto kompetenca dhe njohuri:

Οι μαθητές του επιπέδου B2 πρέπει να είναι σε θέση να παράγουν γραπτό λόγο σε ένα ευρύ φάσμα επικοινωνιακών καταστάσεων το οποίο θα περιλαμβάνει πολυσύνθετες εκφράσεις.

- *Πρέπει να έχουν την ικανότητα να παράγουν περιγραφικό ή αφηγηματικό λόγο με σαφήνεια, ακρίβεια, ζωντάνια και παραστατικότητα πάνω σε θέματα που αναφέρονται σε προσωπικές και καθημερινές εμπειρίες.*

- *Πρέπει να είναι ικανοί να γράψουν ένα δοκίμιο περιορισμένης έκτασης ή μια αναφορά όπου θα αποδίδουν τις απόψεις τους.*
- *Πρέπει να είναι σε θέση να περιγράψουν τα όνειρα, τις ελπίδες και τις φιλοδοξίες τους ή τα προβλήματά τους.*
- *Πρέπει να έχουν την ικανότητα περιγραφής της πλοκής μιας κινηματογραφικής ταινίας και των αντιδράσεών τους πάνω σ' αυτήν.*

Në ***Η χρήση της Ελληνικής Γλώσσας,*** nxënësi duhet të arrijë këto kompetenca dhe njohuri:

a) Λειτουργίες/ έννοιες

- *Περιγραφή χώρου*
- *Περιγραφή εμπειριών από το παρελθόν και αφήγηση ιστοριών*
- *Περιγραφή συναισθημάτων, συγκινήσεων, συνηθειών*
- *Έκφραση απόψεων*
- *Έκφραση συμφωνίας/διαφωνίας*
- *Συζήτηση για ταινίες και βιβλία*

b) Γλωσσικά στοιχεία

Μορφολογία

- *Χρήση των πτώσεων*
- *Κλίση ουσιαστικών*
- *Παραθετικά επιθέτων*
- *Ουσιαστικοποιημένα επίθετα*
- *Αντωνυμίες*
- *Υποτακτική έγκλιση*
- *Χρόνοι του ρήματος (παρελθοντικοί, παροντικοί και μελλοντικοί)*
- *Παθητική φωνή*
- *Α' και Β' Συζυγία Παθητικής Φωνής*
- *Κλιτές και άκλιτες μετοχές*
- *Βοηθητικά ρήματα (έχω, είμαι)*
- *Τροπικότητα (μπορεί, πρέπει)*
- *Παραθετικά επιρρημάτων*
- *Προθέσεις*
- *Σύνδεσμοι*

Σύνταξη

- *Σύνδεση προτάσεων (παρατακτική και υποτακτική)*

- *Ενεργητική και Παθητική Σύνταξη*
- *Πλάγιος λόγος*

c) Λεξιλόγιο

- *Αναγνώριση ταυτότητας*
- *Κοινωνικές σχέσεις*
- *Λεξιλόγιο για τα ταξίδια και τις διάφορες υπηρεσίες*
- *Αντικρουόμενες απόψεις*
- *Καθομιλούμενη γλώσσα*

4. STRUKTURA E PROVIMIT TË MATURËS SHTETËRORE, GJUHA GREKE ME ZGJEDHJE NË NIVELIN B2.

Testi i gjuhës greke me zgjedhje në nivelin gjuhësor B2 do të jetë i ndarë në 3 seksione ku testohen:

- *Të kuptuarit e një pjese letrare ose jo letrare.*
- *Përdorimi i gjuhës* që përfshin aspektet më të rëndësishme gramatikore dhe leksikore trajtuar në vitet e shkollës së mesme.
- *Të shkruarit.*

Pesha që zë çdo seksion në provim	**Seksioni 1** ***Ανάγνωση και Κατανόηση***	**Seksioni 2** ***Χρήση της Ελληνικής Γλώσσας***	**Seksioni 3** ***Παραγωγή γραπτού λόγου***
Në %	40%	40%	20%
Në pike	20 pikë	20 pikë	10 pikë
Niveli 1	10 pikë	10 pikë	
Niveli 2	10 pikë	10 pikë	
Niveli 3			10 ikë

Nxënësi me *Nivelin 1, 2, 3*, do të duhet të nënkuptojë që janë pyetje të nivelit të lehtë, mesatar dhe të vështirë.

5. OBJEKTIVAT E VLERËSIMIT TË NDARA DHE TË DETAJUARA SAKTËSISHT SIPAS TRI NIVELEVE.

Nr.	**Seksionet**	**Pikët**	**Pesha**
1	***Të lexuarit dhe të kuptuarit*** - Gjetja e informacionit të duhur nga teksti i dhënë (Niv.1)	***20 pikë*** 3 pikë	**40%**

	- Reflektimi mbi përmbajtjen e një fragmenti dhe nxjerrja e informacionit të duhur prej tij (Niv.1) - Perifrazimi i një fraze ose shprehjeje shkëputur nga teksti (Niv.2) - Nxjerrja e një kuptimi të përgjithshëm dhe e moralit të pjesës, ose idesë qendrore shprehur në gjuhë të thjeshtë (Niv.3) - Gjetja e elementëve që justifikojnë përgjigjen e dhënë (Niv.2) - Plotësimi i ushtrimeve leksikore rreth tekstit (Niv.1) - Gjetja e fjalëve referuese (Niv.2)	3 pikë 3 pikë 2 pikë 3 pikë 3 pikë 3 pikë	
2	***Gramatika*** - Kohët e foljeve (Niv. 1) - Shkallët e mbiemrave, (Niv. 1) - Lidhëzat, (Niv. 1) - Përemrat, (Niv. 1) - Parafjalët (Niv. 2) - Fjali me bashkërenditje/nënrenditje (Niv. 2) - Forma pësore, (Niv. 2) - Ligjërata e zhdrejtë, (Niveli 3) - Zgjedhimi i dytë, (Niveli 2) - Mënyra lidhore (Niveli 2)	***10 pikë*** 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë 1 pikë	**20%**
3	***Fjalori*** - Mënyrat e fjalëformimit me parashtesë (Niveli 2) - Mënyrat e fjalëformimit me prapashtesë (Niveli 1) - Grupet sinonimike (Niveli 1) - Shndërrime fjalish duke ruajtur kuptimin fillestar (Niveli 2)	***10 pikë*** 2 pikë 3 pikë 3 pikë 2 pikë	**20%**
4	***Të shkruarit*** - Realizimi i temës (Përmbajtja) - Organizimi - Saktësia në gramatikë	***10 pikë*** 2 pikë 2 pikë 2 pikë	**20%**

	- Fjalori i përdorur - Respektimi i rregullave të shkrimit (shenjat e pikësimit, strukturat e ndërtimit të frazave dhe fjalive, gërmat kapitale, etj.)	2 pikë 2 pikë	
Totali		***50 pikë***	***100%***

6. TIPA USHTRIMESH QË NXËNËSI DUHET TË PUNOJË PËR TË QENË I PËRGATITUR PËR PROVIMIN E MATURËS ME ZGJEDHJE NË GJUHËN GREKE.

a) Tipat e ushtrimeve që mund të jepen në *Ανάγνωση και Κατανόηση*:

- *Σωστό ή Λάθος*
- *Πολλαπλών επιλογών* (përzgjedhje e alternativës së saktë nga 4 ose 5 alternativat e dhëna)
- *Συνοχή παραγράφων* (vendosja e paragrafëve sipas rendit të duhur në renditjen e ngjarjeve)
- *Ολοκλήρωση πρότασης ή φράσης* (plotësimi i kuptimit të një fjalie ose fraze në një tekst të caktuar mbi një temë të caktuar)
- *Ανοιχτές απαντήσεις* (përgjigje të hapura ku nxënësi shpreh mendimin dhe vlerësimin e tij rreth një çështjeje ose pyetjeje të caktuar rreth tekstit)
- *Σύντομες απαντήσεις* (përgjigje të shkurtra, të dhëna me fraza ose fjali të shkurtra)
- *Αντιστοίχιση* (Bashkimi i një pjese teksti me një pjesë tjetër që mungon dhe e plotëson kuptimin e tij në tërësi)

b) Në përdorimin e gjuhës:

Tipat e ushtrimeve që do të përdoren në provimin me zgjedhje në gjuhën greke mund të jenë të tipave si më poshtë:

- *Πολλαπλών επιλογών* (përzgjedhje e alternativës së saktë nga 4 ose 5 alternativat e dhëna);

Ένα παράδειγμα:

Η ανακύκλωση αλουμινίου _____________ στην εξοικονόμηση ενέργειας.

Α) συμβάλλει

Β) επιβάλλει

Γ) περιβάλλει

Δ) προβάλλει

- *Συμπλήρωση κενών* (plotësimi i fjalisë me gjetjen e një fjalie ose fraze të duhur me të cilën ka kuptim fjalia ose fraza);

Ένα παράδειγμα:

1) Τα πρωινά έχει ______________ (πολύς) κίνηση στο κέντρο της Αθήνας.

2) Οι ______________ (περισσότερος) ταινίες στην τηλεόραση προβάλλονται μετά τις 22:00.

- *Μετασχηματισμός φράσεων* (shndërrim fjalish duke e strukturuar ndryshe, por duke i ruajtur kuptimin fillestar);

Ένα παράδειγμα:

*Η αστυνομία **έχει ειδοποιήσει** τους μάρτυρες.

Οι μάρτυρες **έχουν** ______________ από την αστυνομία.

Οι μάρτυρες **είναι** ______________ από την αστυνομία.

- *Σχηματισμός λέξεων* (ushtrime mbi mënyrat e fjalëformimit)

Ένα παράδειγμα:

Να κατασκευάσεις τα παράγωγα:

Α	**Β**	
ξε-	πόρτα	______________
αυτο-	χέρι	______________
αντί-	υπολοχαγός	______________
πορτοκάλι	-ώνας	______________
καλοσύνη	-άτος	______________

c) Në temën me shkrim, nxënësi duhet të jetë i aftë të prezantohet me punë të tilla si:

- Email formal ose joformal
- Letër formale ose joformale
- Përshkrim
- Ritregim
- Përmbledhje
- Ese